

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 9/2022
19.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Драгана Аћимовића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Милоша Љујића и др., због кривичног дела превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића и Драгана Петровића, захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене Снежане Митровић, адвоката Николе Думнића, захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића и захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Милоша Дивца, адвоката Ђорђа Калања, поднетим против правноснажних пресуда Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године и Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж3 По1 1/20 од 17.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.05.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића и Драгана Петровића, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Снежане Митровић, адвоката Николе Думнића, захтев за заштиту законитости браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића и захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Милоша Дивца, адвоката Ђорђа Калања, поднети против правноснажних пресуда Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године и Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж3 По1 1/20 од 17.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење К По 1 103/17 од 04.07.2017. године, у ставу првом, окривљени Милош Љујић на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело из члана 346. став 2. Кривичног законика, а окривљени Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ, Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић, су на основу исте одредбе ослобођени су од оптужбе да су извршили кривично дело из члана 346. став 4. Кривичног законика, а у

ставу другом окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ, Саша Јањић и Милан Крповић, су на основу одредбе члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођени од оптужбе да су извршили кривично дело из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, док је окривљени Божидар Карличић на основу исте одредбе ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело несавестан рад у служби из члана 361. став 3. у вези става 2. и 1. Кривичног законика.

Пресудом Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, усвајањем жалбе Тужиоца за организовани криминал, као и по службеној дужности преиначена је пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење К По1 103/17 од 04.07.2017. године, па су у ставу првом изреке пресуде, окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ, оглашени кривим да су извршили кривично дело превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, а окривљени Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић оглашени су кривим да су извршили кривично дело превара у помагању из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика. Суд је окривљеног Милоша Љујића осудио на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 07.12.2012. године и новчану казну у износу од 8.000.000,00 (осам милиона) динара, окривљену Снежану Митровић на казну затвора у трајању од 2 (две) године и 6 (шест) месеци, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 11.12.2012. године и новчану казну у износу од 1.000.000,00 (милион) динара, окривљеног Роберта Кишкароља на казну затвора у трајању од 2 (две) године, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 11.12.2012. године и новчану казну у износу од 700.000,00 (седамстохиљада) динара, окривљеног Милоша Дивца на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 4 (четири) месеца, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 26.10.2012. године и новчану казну у износу од 300.000,00 (тристахиљада) динара, окривљеног Сашу Јањића на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 4 (четири) месеца, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 26.11.2012. године и новчану казну у износу од 300.000,00 (тристахиљада) динара и окривљеног Милана Крповића на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 4 (четири) месеца, у коју ће се урачунати време проведено у притвору почев од 22.06.2012. године до 24.06.2012. године и новчану казну у износу од 300.000,00 (тристахиљада) динара.

Окривљени су обавезани да новчане казне плате у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико наведене новчане казне не плате у остављеном року, суд ће исте заменити казнама затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, у трајању не дужем од годину дана у односу на окривљене Милоша Љујића и Снежану Митровић, односно у трајању не дужем од 6 месеци у односу на окривљене Роберта Кишкароља, Милоша Дивца, Сашу Јањића и Милана Крповића.

Истом пресудом „Project One“ д.о.о. Београд је ради остваривања истакнутог имовинскоправног захтева упућен на парницу, а окривљени су обавезани да суду плате трошкове кривичног поступка о чијој ће висини бити одлучено посебним решењем, као и на плаћање паушала у износу од 50.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Ставом другим изреке пресуде, на основу одредбе члана 422. тачка 3) ЗКП према окривљеном Милошу Љујићу одбијена је оптужба да је извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 1. Кривичног законика, а према окривљенима Снежани Митровић, Роберту Кишкарољу, Саше Јањићу, Милошу Дивцу и Милану Крповићу је одбијена оптужба да су извршили кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 2. Кривичног законика.

Пресудом Апелационог суда у Београду - Посебно одељење КжЗ По1 1/20 од 17.01.2022. године делимичним усвајањем жалби браниоца окривљеног Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, окривљеног Милана Крповића и браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића, а поводом жалбе окривљеног Милоша Дивца и његовог браниоца адвоката Ђорђа Калања, по службеној дужности, на основу одредбе члана 454. ЗКП, преиначена је пресуда Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, само у погледу одлуке о казни у односу на окривљене Милоша Дивца, Сашу Јањића и Милана Крповића па је Апелациони суд у Београду – Посебно одељење за организовани криминал, као суд трећег степена окривљене Милоша Дивца, Сашу Јањића и Роберта Кишкароља, осудио на казне затвора у трајању од по 1 (једне) године, у које ће им се урачунати време проведено у притвору како је то ближе одређено у изреци пресуде, а које ће се извршити тако што ће их окривљени издржавати у просторијама у којима станују, на адресама наведеним у изреци пресуде, уз примену електронског надзора и на новчане казне у износу од по 300.000,00 динара.

Истом пресудом одређено је да окривљени Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић, сваки понаособ, не смеју напуштати просторије у којима станују осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић, сваки понаособ, једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусте просторије у којима станују, суд ће одредити да остатак казне затвора издрже у заводу за извршење казне затвора.

Жалба окривљеног Милана Љујића, жалбе бранилаца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Драгана Петровића и Зорана Атељевића, жалбе окривљене Снежане Митровић и браниоца окривљене Снежане Митровић, адвоката Николе Думнића, као и заједничка жалба окривљеног Милоша Дивца и његовог браниоца адвоката Ђорђа Калања, те жалба пуномоћника „Project One“ д.о.о. Београд, адвоката Горана Лојпура и у преосталом делу жалба браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, жалба окривљеног Милана Крповића и жалба браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића са допуном, одбијене су као неосноване и побијана пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су:

- бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Зоран Атељевић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1), 4) и 9) ЗКП и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи побијане пресуде и у односу на друге окривљене из истих пресуда уз примену института привилегије здруживања из члана 489. ЗКП и одбије жалбу Тужиоца за организовани криминал и потврди пресуду Вишег

суда у Београду, Посебно одељење К По1 103/17 од 04.07.2017. године или да усвоји поднети захтев и укине побијане пресуде и у односу на друге окривљене из истих пресуда уз примену института привилегије здруживања из члана 489. ЗКП и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак и одлуку, али другом већу. Предложио је да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Драган Петровић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи правноснажну пресуду Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године и окривљеног Милоша Љујића ослободи од оптужбе или да наведену пресуду укине у осуђујућем делу и предмет у том делу врати Апелационом суду у Београду, Посебно одељење на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем, као и да окривљеном одложи извршење правноснажне пресуде и обавести браниоца о дану и часу одржавања седнице већа,

-бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП преиначи побијане пресуде и окривљену Снежану Митровић ослободи од оптужбе или да побијане пресуде или само пресуду донету од стране суда трећег степена укине и предмет врати надлежном суду на поновно одлучивање, пред потпуно измењеним већем,

-бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвокат Драган Зарић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) ЗКП и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или да преиначи пресуду Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж3 По1 1/20 од 17.01.2022. године тако што ће усвојити жалбу браниоца ових окривљених и одбити оптужбу Тужиоца за организовани кривиминал да су ови окривљени учинили кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, те да се извршење правноснажне пресуде одложи. Предложио је да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окривљеног Милана Крповића, адвокат Драган Петровић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и преиначи правноснажну пресуду Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године и окривљеног Милана Крповића ослободи од оптужбе или да наведену пресуду укине у осуђујућем делу и предмет у том делу врати Апелационом суду у Београду, Посебно одељење на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем, као и да окривљеном одложи извршење правноснажне пресуде и обавести браниоца о дану и часу одржавања седнице већа,

-бранилац окривљеног Милоша Дивца, адвокат Ђорђе Калањ, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати Апелационом суду у Београду, Посебно одељење на поновно одлучивање пред измењеним већем.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и, у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са одлукама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је нашао:

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића и Драгана Петровића, браниоца окривљене Снежане Митровић, адвоката Николе Думнића, браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића и браниоца окривљеног Милоша Дивца, адвоката Ђорђа Калања, су неосновани.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП

Бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Зоран Атељевић, у поднетом захтеву указује да су побијане пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

На исту повреду закона указује бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић и бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића иако је означавају као битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Наводи захтева суштински се односе на то да су у чињеничном опису кривичног дела злочиначко удруживање из члана 346. став 1. Кривичног законика, за које је према окривљеном Милошу Љујићу одбијена оптужба, односно за кривично дело из члана 346. став 2. Кривичног законика, за које је, према окривљенима Снежани Митровић, Роберту Кишкарољу и Саше Јањићу, Милошу Дивцу и Милану Крповићу, одбијена оптужба, због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, садржане радње кривичног дела превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, за које су окривљени Милош Љујић, Роберт Кишкарољ и Снежана Митровић оглашени кривима и осуђени односно кривичног дела превара у помагању из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, за које су окривљени Саша Јањић, Милош Дивац и Милан Крповић оглашени кривим и осуђени, због чега је према ставу бранилаца, одбијањем оптужбе према окривљенима због кривичног дела из члана 346. став 1. односно став 2. Кривичног законика, пресуђено за цео догађај. У вези са тим браниоци заправо истичу да је последично само правна квалификација различита везано за чињенични основ у одбијајућој пресуди, који је убачен и у осуђујућу пресуду, обзиром да су идентичне радње, предузете у оквиру „плана деловања групе“ описане и у склопу радњи предузетих у саизвршилаштву и помагању. Ови наводи бранилаца указују да је повређено начело *ne bis in idem* односно да се ради о пресуђеној ствари.

Изнети наводи бранилаца окривљених Милоша Љујића, Снежане Митровић, Роберта Кишкароља и Саше Јањића, по оцени Врховног касационог суда, нису основани из следећих разлога:

Кривично дело злочиначког удруживања из члана 346. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/05, 88/05 и 107/05) чини онај ко организује групу или друго удружење које има за циљ вршење кривичних дела за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна (став 1.), а за извршење дела казниће се и припадник групе или другог удружења из става 1. овог члана (став 2.).

Одредбом члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учинили или не учини, а прибави имовинску корист или нанесе штету у износу који прелази милион и петсто хиљада динара казниће се затвором од две до десет година и новчаном казном.

Ставом првим, оптужнице Тужиоца за организовани криминал КТО 11/12 од 31.01.2013. године, која је у четири наврата прецизирана, окривљеном Милошу Љујићу стављено је на терет извршење кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 2. Кривичног законика, а окривљеној Снежани Митровић, Роберту Кишкарољу и Саши Јањићу извршење истог кривичног дела, али из става 4. истог члана закона. У чињеничном опису радње извршења садржани су наводи да је окривљени Милош Љујић у току 2007. године организовао организовану криминалну групу у циљу вршења кривичних дела преваре, за које кривично дело је прописана казна затвора од 4 године или тежа казна, ради стицања финансијске користи, тако што је створио план деловања, који су прихватили, поред осталих, окривљени Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ и Саша Јањић, да се пословна документација привредних друштава и off shore предузећа (чија су имена наведена у загради, од 5. до 9. реда овог става оптужнице), а чији су власници, оснивачи и одговорна лица или су то по налогу окривљеног Милоша Љујића постали поред осталих, окривљени Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ, Саша Јањић, употреби приликом подношења захтева „... Bank“ А.Д. Београд за одброваче дугорочних наменских кредита са знаком да су средства намењена куповини акција предузећа из приватизације „Medifarm“ и „Techno-servis“, као и ширењу оперативног бизниса односно ширењу дистрибутивне мреже и асортимана понуде...уз подношење извештаја са вишеструко увећаном проценом вредности објеката у власништву привредног друштва „Криваја“, повезаног правног лица које се јавља као заложни дужник, а потом да се након одобравања кредита и куповине акција предузећа из приватизације...без знања банке изврши пренос тих акција на предузећа којима окривљени управљају и то тако што се цена акција на берзи значајно умањује путем продаје између повезаних правних лица чије пословање контролишу окривљени...на који начин се обезвређује имовина предузећа која од банке повлаче кредите који тако у целости доспевају на наплату пре истека уговора па се због тога бад њима отвара поступак стечаја, док банка због стварне вредности заложене имовине није у могућности да наплати своје потраживање њеном евентуалном продајом.

Истом оптужницом, у ставу другом, поред осталих, окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ и Саша Јањић се терете да су извршили кривично дело превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, које је према наводима оптужнице извршено тако што су окривљени, поступајући по плану и договору из става I оптужнице - да се оснују

привредна друштва и off shore предузећа и искористи њихова пословна документација...приликом подношења захтева „... Bank“ А.Д. Београд за одобревање дугорочних наменских кредита...за куповину акција предузећа из приватизације, у намери да себи или другом прибаве противправну имовинску корист у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, предузели радње у којима се стичу обележја кривичног дела за које су оптужени, овим ставом оптужног акта. Према наводима оптужнице, окривљени су лажним приказивањем чињеница садржаних у бизнис плановима предузећа која узимају кредит („Alstar“ и „Veo montage corporation doo“), а односе се на развој пословања из кога ће се генерисати средства неопходна за сервисирање кредита, као и чињеница које се односе на обезбеђење враћања кредита, „... Bank“ А.Д. Београд довеле у заблуду да одобри кредит и исплати новац на штету своје имовине, иако нису имали намеру да новац из кредита врате и били су свесни да се банка неће моћи наплатити из имовине предузећа јер ће имовину отуђити повезаним правним лицима под контролом, између осталих и окривљеног Милоша Љујића, нити из одређених вредност непокретности наведених у уговору о кредиту.

Пресудом Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, у другом ставу, на основу одредбе члана 422. тачка 3) ЗКП, због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења према окривљеном Милошу Љујићу одбијена је оптужба да је извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 1. Кривичног законика, а поред осталих према окривљенима Снежани Митровић, Роберту Кишкарољу, Саша Јањићу, да су извршили кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 2. Кривичног законика, обзиром да је суд у том смислу применио на окривљене закон који је најповољнији за учиниоца, сходно члану 5. Кривичног законика, о којој примени је на странама 55. у последња два става, 56. и 57. у прва три пасуса образложења пресуде Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, Апелациони суд у Београду дао јасне и детаљне разлоге.

По налажењу Врховног касационог суда радње извршења кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика за које су окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ односно из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика за које је, поред осталих, окривљени Саша Јањић оглашен кривим у ставу првом пресуде Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године и у односу на која се захтевима указује да су пресуђена ствар, представљају радње кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика које је егзистирало током целог кривичног поступка, обзиром да је окривљенима било стављено на терет као посебно кривично дело у подигнутој и прецизираној оптужници, с тим што су радње окривљеног Саше Јањића, приликом пресуђења, правилном применом закона подведене под одредбу члана 35. Кривичног законика. Након примене повољнијег закона, односу на окривљеног Милоша Љујића, оптужба је одбијена због кривичног дела злочиначко удруживање из члана 346. став 1. Кривичног законика, а у односу на окривљене Снежану Митровић, Роберта Кишкароља и Сашу Јањића је оптужба одбијена због кривичног дела злочиначко удруживање из члана 346. став 2. Кривичног законика, која кривична дела су у вези са истим кривично правним догађајем, али су радње тих дела представљале организовање групе која има за циљ вршење кривичних дела за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна (у конкретном случају преваре), односно припадност таквој групи и стварање плана за извршење кривичних дела, доделу улога појединим припадницима групе и уопште предузимање организационих мера неопходних за функционисање групе у циљу због које је

створена, а то је вршење кривичних дела, што није од утицаја за постојање другог кривичног дела - кривичног дела из члана 208. Кривичног законика, које у једном делу обухвата и те радње. Упркос делимичном поклапању радњи извршења наведених кривичних дела, у конкретном случају одбијање оптужбе због кривичног дела из члана 346. став 1. односно става 2. Кривичног законика, не може се сматрати пресуђеном ствари у односу на друго кривично дело које у оквиру неупоредиво ширег контекста радњи извршења, садржи и неке радње за које је оптужба одбијена, јер се ради о различитој врсти кривичних дела, различитом заштитном објекту и различитим како елементима, тако и последицом кривичног дела.

Дакле, у конкретном случају, суд није чињенични супстрат за који је против ових окривљених одбијена оптужба убацио у чињенични опис осуђујуће пресуде и на тај начин окривљене, како то истичу браниоци, суштински огласио кривима и за кривична дела за која је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења под правном квалификацијом кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика. Тиме што је у изреци пресуде у ставу првом наведено да су окривљени поступали по плану и договору, суд није утврдио да су окривљени суштински били организована криминална група са планом деловања, у смислу члана 112. тачка 35) Кривичног законика, већ је на тај начин, сходно утврђеном чињеничном стању, прецизирао изреку пресуде у циљу појашњавања поступања окривљених.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, налазећи да су елементи кривичног дела за које је према окривљенима оптужба одбијена, посебни и да су посебно описане радње извршења кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, и то појединачне радње сваког од окривљених које су квалификоване као саизвршилаштво односно помагање, те да из изреке пресуде не произилазе подударана која се тичу елемената кривичних дела у питању, наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића, браниоца окривљене Снежане Митровић, адвоката Николе Думнића и бранилаца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвоката Драгана Зарића, којима се на наведени начин указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, оценио као неосноване.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП

Браниоци окривљеног Милоша Љујића, адвокати Зоран Атељевић и Драган Петровић, бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић, бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвокат Драган Зарић и бранилац окривљеног Милоша Дивца, адвокат Ђорђе Калањ захтеве за заштиту законитости подносе због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Наводима поднетог захтева, бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Зоран Атељевић истиче да је у доношењу правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године учествовао судија Вучко Мирчић, а у доношењу правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж3 По1 1/20 од 17.01.2022. године судија Милимир Лукић, који су се морали изузети приликом доношења мериторне одлуке по жалбама изјављеним против тих пресуда. У вези са тим бранилац указује да су судија Вучко Мирчић, као

председник већа и судија Милимир Лукић, као члан већа учествовали у доношењу решења К По1 14/12 од 14.09.2012. године којим је, поред осталих и према окривљенима Милошу Љујићу, Снежани Митровић, Роберту Кишкарољу, Милошу Дивцу и Саше Јањићу продужен притвор, позивајући се на постојање основане сумње да су окривљени извршили кривична дела која су им стављена на терет, иако је у тренутку доношења наведеног решења већ наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења окривљених због кривичних дела, која су у том моменту била квалификована као кривична дела из члана 346. став 2. и 4. Кривичног законика. С тим у вези, према ставу браниоца, веће у коме су поступале именоване судије занемарило је своју обавезу и испољило пристрасност, игноришући у потпуности питање наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења приликом одлучивања о притвору и испитивању основаности сумње да је окривљени учинио кривично дело. Поред овога, према наводима захтева овог браниоца, као и бранилаца окривљених Снежане Митровић и Милоша Дивца, судија Вучко Мирчић је као члан већа учествовао и у доношењу пресуде Кж1 По 1 33/17 од 25.10. 2018. године којом је преиначена прва првостепена ослобађајућа пресуда и којом су окривљени оглашени кривим због кривичних дела која су им стављена на терет, због чега је бранилац мишљења да је пристрасност овог судије испољена у решењу о продужењу притвора, добила трајни карактер.

Бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Драган Петровић, у захтеву наводи да су именоване судије у конкретном случају морале бити изузете од вршења судијске дужности, обзиром да је њихова непристрасност доведена у питање тиме што су у решењу о продужењу притвора изразили висок степен јасноће у погледу кривице окривљеног Милоша Љујића у прибављању незаконите добити у износу од преко 15.500.000,00 CHF, а затим учествовали у доношењу побијаних пресуда, иако су још у фази истраге имали формирано предубеђење о кривици окривљеног.

Исте наводе у захтеву износи и бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић, као и бранилац окривљеног Милоша Дивца, адвокат Ђорђе Калањ истицањем да су се именоване судије приликом доношења решења о продужењу притвора, детаљно изјашњавале о свим доказима прикупљеним у истражном поступку, анализирали околности и изразили висок степен сумње у погледу кривице окривљених и то у већој мери него што је неопходно за одлучивање о притвору, због чега су мишљења да су приликом мериторног одлучивања већ имали формирано предубеђење у односу на окривљене и кривично дело, што доводи у питање њихову непристрасност.

И бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвокат Драган Зарић у поднетом захтеву указује да су судије Вучко Мирчић и Милимир Лукић требали бити изузете од вршења судијске функције приликом мериторног одлучивања и доношења побијаних пресуда, јер су поступали у већу које је одлучивало о притвору према окривљенима (погрешно наводећи да су одлучивали о жалбама на решење о притвору), при ком одлучивању су изразили свој став о постојању „оправдане сумње“.

Изнети став одбране да су побијане правноснажне пресуде захваћене битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, браниоци заснивају на правним ставовима израженим у одлукама Европског суда за људска права (Zolountukhin против Русије, Maresti против Хрватске, Muslija против Босне и Херцеговине и др.), као и ставовима израженим у одлукама Врховног касационог суда

(Кзз ОК 6/2021 од 22.04.2021. године, Кзз РЗ 2/2014 од 19.06.2014. године, Кзз ОК 33/19 од 17.12.2019. године, Кзз 236/21 од 11.03.2021. године и др.), те ставовима из одлука Уставног суда Србије (Уж 4461/10 од 30.01.2014. године, Уж 12021/17 од 04.01.2020. године и др.), са позивањем на одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 32. став 1. Устава Републике Србије о независном и непристрасном суду и члана 37. став 1. ЗКП о изузећу судија.

Ови наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Љујића, браниоца окривљене Снежане Митровић, браниоца окривљених Роберта Кишкарроља и Саше Јањића и браниоца окривљеног Милоша Дивца се по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је побијана пресуда Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године донета у већу састављеном од судија Мирјане Поповић, председника већа, Зорана Савића, Вучка Мирчића, Милене Рашић и Татјане Вуковић, чланова већа, а пресуда Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж3 По1 1/20 од 17.01.2022. године, у већу састављеном од судија Милимира Лукића, председника већа, Бојане Пауновић, Весне Петровић, Драгана Ћесаровића и Марка Јоцића, чланова већа.

Према стању у списима предмета, решењем Апелационог суда у Београду Кр По1 14/12 од 14.09.2012. године, које је у фази истраге донело веће састављено од судије Вучка Мирчића, председника већа, Наде Зеци и Милимира Лукића, чланова већа, поред осталих и према окривљеном Милошу Љујићу, Снежани Митровић, Роберту Кишкаррољу, Милошу Дивцу и Саше Јањићу, на основу члана 215. став 1. ЗКП из разлога прописаних чланом 211. став 1. тачка 1) и 2) ЗКП, продужен је притвор за још 3 месеца и одређено је да исти према наведеном решењу може трајати најдуже до 17.12.2012. године.

Према одредбама члана 210. до 216. ЗКП, одлучивање о притвору подразумева оцену испуњености законом прописаних разлога за одређивање, продужење или укидање те мере, у које спада и оцена постојања основа сумње да је окривљени извршио кривично дело па је тако одредбом члана 211. став 1. ЗКП прописано да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело.

Одредбом члана 2. тачка 18) ЗКП прописано је да је „основана сумња“ скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Ради очувања стандарда независног и непристрасног суда и права на правично суђење, гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у Законику о кривичном поступку одредбом члана 37. прописани су разлози за изузеће судија.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора обавезно изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због одређеног односа и повезаности судије са учесницима у поступку или са предметом, па је тако, између осталог, у тачки 4) прописано да ће

судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим закоником није другачије прописано.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, постоји ако је у одређеном кривичном предмету у суђењу на главном претресу учествовао судија који је морао бити изузет од вршења судијске дужности, између осталог, из разлога што је у истом предмету учествовао у потврђивању оптужнице – члан 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Из наведених законских одредби произилази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка о којој је реч и на коју се бранилац окривљеног позива, може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП.

Међутим, у појединим ситуацијама, услед вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривизи окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о притвору, ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева - да се код именованих судија, који су одлучивали у кривичном поступку о мери притвора према окривљенима (а не о жалбама на решење о притвору, како то наводи бранилац – адвокат Драган Зарић), а затим у кривичном поступку у коме су донете мериторне одлуке, „ради о пристрасности високог степена“, које је таквог квалитета и значаја да треба искључити учешће тих судија у доношењу мериторне одлуке у том истом предмету, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања. То произилази из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије, која се у почетку базирала на потпуно објективној концепцији заснованој на строгој раздвојености функције гоњења, истраге и суђења, до концепције која је више субјективна, јер претпоставља анализу околности конкретного случаја у којем судија није поштовао раздвојеност наведених функција.

У предмету Драгојевић против Хрватске, представка број 68955/11, Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према

Законику о казненем поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, постојање основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци (став 114) Европски суд наводи да је савршено нормално да судија може разматрати и одбити захтев за пуштање на слободу који поднесе притворени окривљени. При томе судија мора и на темељу Конвенције и домаћег права установити постојање „основане сумње“ против окривљеног. Сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати бојазни о његовој непристрасности; само посебне околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предпретресних мера које је предузео судија.

Европски суд за људска права у наведеној одлуци даље истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлуке о продужењу притвора нису иста као питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношењу других одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела; приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирали као да су истоветни – Јасински против Пољске, представка број 30865/96, став 55.

Из свега наведеног произлази да учествовање судије у одлучивању о притвору у истом предмету, по правилу, не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или не. Према томе, реч је о фактичком питању које се процењује у сваком појединачном предмету.

Увидом у решење Апелационог суда у Београду К По1 14/12 од 14.09.2012. године донетог у већу у коме је судија Вучко Мирчић, поступао као председник већа, а судија Милимир Лукић, као члан већа, утврђено је да се приликом одлучивања и доношења овог решења суд није бавио оправданом сумњом, како то наводи бранилац – адвокат Драган Зарић, нити оценом довољности доказа нити се упуштао у питање кривице окривљених, већ само основаном сумњом у смислу члана 211. став 1. ЗКП и разлозима за притвор из члана 211. став 1. и 2. ЗКП, испитујући при томе постојање основане сумње не само у односу кривично дело из члана 346. Кривичног законика, већ и у односу на кривично дело из члана 208. Кривичног законика, за које кривично дело, питање застарелости кривичног гоњења, на које указује бранилац – адвокат Зоран Атељевић, није ни могло бити разматрано, у време доношења наведеног решења о продужењу притвора.

Стоји чињеница да је суд у образложењу наведеног решења, навео да су окривљени предузимајући противправне радње свако понаособ учествовали у прибављању незаконите користи у износу од преко 15.500.000,00 CHF, како то наводи бранилац – адвокат Драган Петровић. Међутим, изнети наводи решења, по оцени Врховног касационог суда, сами по себи не значе да је веће, у чијем раду су учествовале именоване судије заузело јасан став о кривици окривљених, већ је ова околност цењена у склопу основаности продужења притвора према окривљенима, по законском основу из члана 211. став 1. тачка 1) ЗКП, без упуштања у оцену доказа о

кривици окривљених и кривичним делима која су им стављена на терет, већ је постојање разлога за даљим трајањем притвора према окривљенима, у конкретном случају, према налажењу овог суда, суд разматрао и ценио у вези са обележјима тих кривичних дела, не разматрајући кривицу окривљених изван граница основане сумње да су учинили кривична дела за која се терете, у смислу члана 211. став 1. ЗКП. У том смислу постоји разлика у односу на одлуке овога суда по истом питању на које браниоци указују у поднетим захтевима.

Сходно томе, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да је судија Вучко Мирчић, био у саставу већа другостепеног суда, које је преиначило првостепену пресуду и окривљене Милоша Љујића, Снежану Митровић и Роберта Кишкароља, огласио кривима због кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, а окривљеног Сашу Јањића и Милоша Дивца, због кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, док је судија Милимир Лукић, председавао већем које је другостепену пресуду преиначило само у погледу одлуке о казни, при чему су претходно учествовали у већу које је одлучивало о мери притвора према овом окривљеном, у ком одлучивању се нису бавили питањем кривице окривљених, већ искључиво постојањем основање сумње да су учинили кривично дело и у том смислу разлога за продужење притвора, не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код мериторног одлучивања, конкретно код доношења побијаних правноснажних пресуда. Ово посебно ако се има у виду да бранилац – адвокат Зоран Атељевић питање пристрасности ових судија везује за наступање апсолутне застарелости кривичног гоњења окривљених због кривичних дела из члана 346. став 2. и 4. Кривичног законика, и то у ситуацији када у поступку није ни била донета правноснажна одлука о томе да ли је у односу на неко од кривичних дела која су окривљенима стављена на терет наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења.

Наводи бранилаца, којима се указује да је судија Вучко Мирчић учествовао у доношењу пресуде Кж1 По 1 33/17 од 25.10. 2018. године којом је преиначена прва првостепена ослобађајућа пресуда и којом су окривљени оглашени кривим због кривичних дела која су им стављена на терет, нису од утицаја на доношење другачије одлуке, јер је наведена пресуда укинута решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж3 По1 1/19 од 20.09.2019. године и списи предмета враћени другостепеном суду на поновно суђење, након чега је у поновном поступку на претресу одржаном пред другостепеним судом донета побијана правноснажна пресуда.

С обзиром на наведено, побијаним правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтевима за заштиту законитости, бранилаца окривљених Милоша Љујића, Снежане Митровић, Роберта Кишкароља, Саше Јањића и Милоша Дивца.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП**

Браниоци окривљеног Милоша Љујића, адвокати Зоран Атељевић и Драган Петровић, бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић, бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, адвокат Драган Зарић, бранилац окривљеног Милана Крповића, адвокат Драган Петровић и бранилац

окривљеног Милоша Дивца, адвокат Ђорђе Калањ захтеве за заштиту законитости подносе због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића истиче да је нижестепеним пресудама оптужба прекорачена на тај начин што је суд у изреку пресуде у чињенични опис дела за које је окривљени Милош Љујић оглашен кривим, унео висину прибављене противправне имовинске користи у износу од 15.390.444,91 CHF (који представља разлику износа од 15.772.592,00 швајцарских франака, а што је збир исплаћених износа и износа плаћеног дела кредита од 7.400,00 и 324.747,09 CHF), као и тврдњу да су лажно приказиване чињенице да ће окривљени кредити вратити и да су службеници банке одржавани у заблуди да ће кредити бити враћени, који наводно нису били означени у диспозитиву оптужнице Тужиоца за организовани криминал Ктв 11/12 од 31.01.2013. године која је измењена дана 07.06.2013. године, 24.07.2013. године, 16.09.2013. године и 18.02.2016. године, на који начин је оптужба измењена на штету окривљеног.

На прекорачење оптужбе у овом делу изреке, указује и бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Драган Петровић навођењем да постоји неслагање у погледу радње извршења кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим, тако што је радња извршења која је у оптужном акту описана као довођење у заблуду, у изреци пресуде описана као одржавање у заблуди, уз различито означавање пасивних субјеката у погледу ових радњи.

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет пресуде и оптужбе) и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), а одредбом става 2. истог члана је прописано да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

Из цитираних законских одредби произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и у погледу субјективне и објективне истоветности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе, тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, док закон не захтева и идентитет у погледу правне оцене дела.

Дакле, прекорачење оптужбе би подразумевало измену чињеничног описа радњи извршења кривичног дела окривљеног, које су описане у оптужном акту и то додавањем веће криминалне активности и воље окривљеног, којима се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Према стању у списима, наведеном оптужницом Тужиоца за организовани криминал у тачки II, поред осталих, окривљеном Милошу Љујићу је стављено на терет да је „...као власник предузећа.....у намери прибављања имовинске користи за себе или друге у износу који прелази 1.500.000,00 динара, а на штету „... bank“ а.д. Београд, лажним приказивањем чињеница садржаних у Бизнис плановима предузећа....која узимају кредит...при чему нису имали намеру да новац из кредита врате, а свесни да се банка неће моћи наплатити из имовине предузећа које узима кредит, нити из продаје

заложене имовине....довели у заблуду чланове Кредитног одбора банке и навели их да привредном друштву ...одобре наменски кредит, а затим их одржавали у заблуди да ће предметне кредите уредно сервисирати из имовине предузећа...на који начин су прибавили себи и другим припадницима организоване кривиминалне групе имовинску корист у износу од 764.156.441,00 динара....“.

Изреком пресуде Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, у ставу I, утврђено је да је инкриминисаним радњама окривљени Милош Љујић прибавио себи и Бриндза Ференцу, а окривљена Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ, Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу, противправну имовинску корист у износу од 15.390.444,91 CHF (који представља разлику износа од 15.772.592,00 CHF, а што је збир исплаћених износа и износа плаћеног дела кредита од 7.400,00 и 324.747,09 CHF).....лажним приказивањем чињеница да ће реализацијом бизнис планова кредите вратити и чињеница садржаних у бизнис плановима....довели у заблуду чланове кредитног одбора „... bank“ да одобре кредите...а затим одржавајући у заблуди службенике банке да ће кредите вратити...престали да плаћају кредите...“

У конкретном случају, по налажењу Врховног касационог суда, доношењем нижестепених пресуда суд није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе на штету окривљених, јер су окривљени оглашени кривим за идентичне радње које су им стављене на терет оптужним актом.

Разлика на коју указује бранилац – адвокат Зоран Атељевић, у погледу висине прибављене противправне имовинске користи изражене у страниј валути, не представља прекорачење оптужбе, јер је чињенични опис у изреци пресуде остао у границама чињеничног основа из оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе законска обележја кривичног дела преваре из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика. При томе, измена на коју указује овај бранилац није од утицаја на правну квалификацију предметног кривичног дела, нити је окривљени оглашен кривим за већу кривичну активност од оне која му је оптужним актом стављена на терет. Наиме, у оптужном акту, висина прибављене противправне имовинске користи наведена је у делу у коме је описано поступање окривљених у односу на кривично дело из члана 208. Кривичног законика и опредељена је у динарском износу од 764.156.441,00 динара. Овај износ представља динарску противвредност збира појединачних кредита у износу од 15.772.592,00 CHF, по средњем курсу НБС на дан исплате сваког појединачног кредита, а износ наведен у изреци правноснажне пресуде, који бранилац оспорава од 15.390.444,91 CHF, представља разлику износа од 15.772.592,00 швајцарских франака, односно збира исплаћених износа кредита и износа плаћеног дела кредита од 7.400,00 и 324.747,09 CHF и самим тим не представља прекорачење оптужбе, већ конкретизовање чињеничног стања утврђеног на главном претресу, у погледу висине прибављене имовинске користи.

Поред овога, неосновани су наводи браниоца – адвоката Николе Думнића којима се указује да је оптужним актом окривљеној Снежани Митровић стављено на терет прибављање имовинске користи себи и другим припадницима организоване кривиминалне групе, док је изреком пресуде оглашена кривом да је имовинску корист прибавила Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу. По налажењу Врховног касационог суда, на описани начин није прекорачена оптужба, имајући у виду да чињенични опис радње извршења предметног кривичног дела окривљене Снежане Митровић у изреци

пресуде није битно другачији од чињеничног описа радње дела датог у оптужном акту Тужиоца за организовани криминал, пошто је суд описаном изменом само ускладио чињенични опис кривичног дела са чињеничним стањем утврђеним на главном претресу и то на начин који је повољнији по окривљену. Сходно изнетом, наведене измене нису извршене на штету окривљене и иста није оглашена кривом за већу криминалну активност и вољу („криминалну количину“), нити је пресуда измењена на њену штету у погледу правне квалификације кривичног дела.

Супротно наводима бранилаца окривљених Милоша Љујића, Снежане Митровић, Роберта Кишкароља и Саше Јањића, оптужба у конкретном случају није прекорачена ни наводима изреке правноснажне пресуде „да су лажно приказиване чињенице да ће окривљени кредити вратити“, већ ови наводи представљају уређење навода оптужнице Тужиоца за организовани криминал, у којој је под тачком II, у делу у коме су уопштено описане радње свих окривљених које су предузимане (страна 4. последњи пасус и страна 5. први пасус), наведено да су окривљени лажно приказивали чињенице садржане у Бизнис плановима предузећа која узимају кредит, а односе се на развој пословања из кога ће се генерисати средства неопходна за сервисирање кредита, као и чињенице о постојању и вредности објеката у власништву привредног друштва и вредности станова окривљеног који су заложени као обезбеђење враћања кредита, при чему окривљени нису имали намеру да новац из кредита врате.

Такође, по оцени Врховног касационог суда, оптужба на штету ових окривљених није прекорачена ни наводима бранилаца „да су службеници банке одржавани у заблуди да ће кредити бити враћени“, као ни тиме што су као пасивни субјекти везано за ове радње у оптужном акту означени чланови Кредитног одбора, а у изреци пресуде службеници банке. Ово имајући у виду да је под истом тачком оптужнице, и то како у уопштеном делу који се односи на саизвршилаштво, тако и у делу у коме су разрађене појединачне радње сваког од окривљених наведено да су чланови кредитног одбора доведени у заблуду и наведени да одобре кредит, а затим и службеници банке одржавани у заблуди да ће кредити бити враћени, при чему су приликом описивања појединачних радњи неких окривљених, као лица која су одржавана у заблуди означени службеници банке.

Надаље, браниоци окривљених Милоша Љујића, Снежане Митровић, Роберта Кишкароља, Саше Јањића и Милана Крповића, у поднетим захтевима истичу да је правноснажном пресудом оптужба прекорачена и тиме што је у чињенични опис радње извршења кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, за које су окривљени оглашени кривим, унет елемент урачунљивости, кога нема у оптужном акту.

Међутим, иако су тачни наводи изнети у захтевима бранилаца да у диспозитиву оптужног акта није експлицитно наведено да су у датој ситуацији окривљени били урачунљиви, по оцени Врховног касационог суда неопходно је имати у виду да се урачунљивост увек претпоставља, а само у сумњи (на неурачунљивост или смањену урачунљивост) утврђује. Како урачунљивост окривљених током поступка није била у сумњи, овај суд налази да уношење елемента урачунљивости у изреку пресуде, представља њено прецизирање, на који начин идентитет између оптужбе и пресуде није повређен и побијаном правноснажном пресудом, на супрот наводима захтева бранилаца, оптужба није прекорачена.

Указујући на повреду поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, бранилац окривљеног Милоша Дивца наводи да су радње извршења кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, за које је овај окривљени оглашен кривим, а које су утврђене изреком пресуде, потпуно другачије од оних садржаних у оптужном акту.

Оптужним актом Тужиоца за организовани криминал, окривљеном Милошу Дивцу је стављено на терет извршење кривичног дела превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, при чему је овом окривљеном поред радњи које представљају битна обележја предметног кривичног дела и које су заједничке свим осталим окривљенима, стављено на терет да је по налогу Милоша Љујића и Снежане Митровић као физичко лице учествовао у купопродаји акција привредног друштва „Медифарм“ ... у циљу обарања цена акција пре њиховог преноса путем блок трансакције, да би истовремено у својству директора и оснивача правног лица „Вео montage corporation doo“ потписао налог за блок трансакцију акција „Техносервиса“ на „Хотел Србија“... након чега је такође по налогу Милоша Љујића у својству директора „Вео montage corporation doo“ потписивао дописе упућене „... bank“, да правно лице „Вео montage corporation doo“ и поред проглашења спорног кредита доспелим, има намеру да исти измири, лажно им представљајући да се састајао са представницима „...“ ... и са њима договорио услове враћања кредита, иако свестан чињенице да су претходно без знања банке отуђене акције чију је куповину банка финансирала, на који начин је службенике банке одржавао у заблуди да ће кредит бити враћен, а све у циљу прикривања намере избегавања плаћања обавеза према банци и избегавања кривичне одговорности припадника организоване криминалне групе.

Према изреци другостепене пресуде, окривљени Милош Дивац је оглашен кривим што је, поред радњи извршења кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, у својству помагача, по налогу Милоша Љујића и Снежане Митровић учествовао у купопродаји акција „Медифарма“, у циљу обарања њихове цене и као оснивач и директор „Вео montage corporation doo“ потписао налог за блок трансакцију акција „Техносервиса“ на „Хотел Србија“.

По налажењу Врховног касационог суда, правноснажном пресудом, ни у овом делу није прекорачена оптужба, односно није повређен ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног Милоша Дивца. Ово, имајући у виду да су у односу на окривљеног битна обележја бића кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, иста и у оптужном акту тужиоца и у изреци пресуде, односно да постоји истоветност чињеничног описа радње извршења кривичног дела из изреке пресуде са чињеничним описом радње дела датог у оптужници.

Супротно наводима захтева, изменом у правноснажној пресуди чињеничног описа кривичног дела у погледу конкретних радњи које је предузео окривљени Милош Дивац и закључујући да у конкретном случају није поступао као саизвршилац, већ као помагач, суд није прекорачио оптужбу, јер наведена измена није извршена на штету окривљеног, с обзиром да је суд у пресуди само ускладио чињенични опис кривичног дела са чињеничним стањем утврђеним на претресу одржаном пред тим судом и својим закључком у погледу тога да је окривљени поступао као помагач, крећући се при томе у оквиру оптужног акта Тужиоца за организовани криминал. Ово посебно имајући у

виду да су поједине радње наведене у оптужном акту, изостављене из изреке пресуде и окривљени није оглашен кривим за већу криминалну активност и вољу, као и да је за разлику од саизвршилаштва, за облик саучесништва који се састоји у помагању, прописана могућност ублажавања казне.

Како је чињенични опис кривичних дела за која су окривљени правноснажном пресудом оглашени кривим остао у границама оптужног акта, то су неосновани наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Указујући на исту повреду закона, која је према наводима захтева бранилаца – адвоката Зорана Атељевића и Николе Думнића учињена правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду - Посебно одељење КжЗ По1 1/20 од 17.01.2022. године, оспоравају се разлози те пресуде, који се односе на уређење оптужног акта и стилизовање изреке пресуде, чиме се по оцени овог суда, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, која не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, па се Врховни касациони суд у разматрање и оцену тих навода, није упуштао.

Повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП

Неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића и Драгана Петровића, браниоца окривљене Снежане Митровић, браниоца окривљеног Милана Крповића, адвоката Драгана Петровића и браниоца окривљеног Милоша Дивца, адвоката Ђорђа Калања којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

С тим у вези у захтеву браниоца – адвоката Зорана Атељевића се истиче да изрека пресуде не садржи потпуни објективни идентитет кривичног дела у односу на пасивни субјект, јер у истој није наведено име и презиме било ког физичког лица, већ су наведени НН чланови Кредитних одбора односно НН службеници банке.

Ове наводе захтева за заштиту законитости, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, имајући у виду да су исти одредиви, обзиром да је идентификација чланова кредитног одбора предметне банке, који су приликом закључивања сваког појединачног уговора доведени у заблуду, учињена у образложењу другостепене пресуде и то везано за сваки конкретан кредит. У том смислу, овај суд налази да, изостављајући из изреке пресуде и положај и својства сваког од окривљених у поједином правном лицу, већ само наводећи која правна лица су окривљени основали и чију пословну документацију су користили приликом аплицирања за кредите, а након тога и ради одржавања у заблуди чланова Кредитног одбора, другостепени суд није на било који начин повредио закон, правилно налазећи да би тиме, као и навођењем имена и презимена чланова Кредитног одбора у изреци пресуде, исту само беспотребно оптеретио, посебно имајући у виду да се не ради о битним обележјима предметног кривичног дела.

Исти бранилац надаље наводи да како је кривично дело у питању, свршено предузимањем радње која проузрокује штету, то последично намера и радња довођења у заблуду или радња одржавања у заблуди морају постојати као претходне околности

које су довеле до стања свести пасивног субјекта услед чега предузима радњу која је штетна за његову имовину, а у сваком случају најкасније у тренутку предузимања штетне радње. Према наводима захтева, реализација кредита представља исплату новца од стране оштећеног и тог тренутка је кривично дело свршено, јер је то штета за коју је умањена имовина оштећеног. С тим у вези бранилац истиче да радње описане у изреци пресуде које су уследиле након исплате кредита нису радње кривичног дела из члана 208. Кривичног законика и самим тим је и радња одржавања у заблуди, према ставу браниоца, ирелевантна по биће дела, јер је последица наступила претходном исплатом кредита. Из истог разлога, по мишљењу одбране, и радње које су уследиле након престанка плаћања кредита, такође не представљају радње које чине биће кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим. У вези са тим, бранилац истиче да су појединачне трансакције вршене у складу са законом, због чега окривљени таквим радњама (трансакцијама) нису могли одржавати у заблуди службенике банке односно извршити кривично дело, тим пре што у изреци пресуде није наведено да је „банка“ уопште знала за те радње окривљених. Овим наводима бранилац заправо указује да чињенични опис кривичног дела који је дат у изреци пресуде, не садржи противправност као општи елемент бића сваког кривичног дела.

Бранилац окривљене Снежане Митровић у захтеву наводи да у изреци пресуде недостају елементи општег појма кривичног дела, а бранилац окривљеног Милана Крповића - да чињенице и околности наведене у изреци не представљају кривично дело за које је овај окривљени оглашен кривим, као и да у чињеничном опису изреке побијане пресуде није наведен субјективни елемент кривичног дела – кривица, те да стога нема нема ни кривичног дела.

Чланом 25. Кривичног законика прописано је да је кривично дело учињено са умишљајем када је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење или кад је учинилац био свестан да може учинити дело, па је на то пристао.

Према изреци другостепене пресуде, окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ су поступајући по плану и договору, на начин описан у ставу I, у намери прибављања противправне имовинске користи у износу који прелази 1.500.000,00 динара и то окривљени Милош Љујић себи и Бриндза Ференцу, а Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ окривљенима Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу, а у чему су им помогли окривљени Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић, свако понаособ предузели радње којима су лажно приказали чињенице које су чланове кредитног одбора и банке довеле у заблуду да одобри кредите и исплати новац на штету своје имовине, а затим и одржавали у заблуди да ће кредите вратити услед чега је за оштећену банку наступила штета у виду разлике између исплаћеног износа кредита и ненаплаћених потраживања. При томе окривљени су били свесни свог дела и његове забрањености и хтели су његово извршење, а били су урачунљиви обзиром да њихова урачунљивост током поступка није доведена у сумњу.

Према томе, по оцени Врховног касационог суда, из изреке побијане другостепене пресуде произилазе сва битна субјективна и објективна обележја кривичног дела превара у саизвршилаштву из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, због којег су окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић и Роберт Кишкарољ оглашени кривим и кривичног дела превара помагањем из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, због којег су окривљени Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић оглашени кривим, при чему

из чињеничног описа радње извршења произилази да су јасно опредељене све објективне чињенице и околности у вези законских обележја ових кривичних дела, као и субјективни елементи, озиром да је у изреци правноснажне пресуде умишљај формулисан, навођењем законског текста (да су учиниоци били свесни свог дела и хтели његово извршење).

Самим тим и наводи захтева браниоца – адвоката Ђорђа Калања, да из радњи окривљеног Милоша Дивца описаним у изреци пресуде, не произилазе законска обележја кривичног дела превара у помагању из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, од стране Врховног касационог суда, оцењени су као неосновани.

Одредбом члана 35. став 2. Кривичног законика, прописано је да се помагањем у извршењу кривичног дела нарочито сматра: давање савета или упутстава како да се изврши кривично дело, стављањем учиниоцу на располагање средстава за извршење кривичног дела, стварање услова и отклањање препрека за извршење кривичног дела, као и унапред обећано прикривање кривичног дела, учиниоца, средстава којим је кривично дело извршено, трагова кривичног дела или предмета прибављених кривичним делом.

Цитирана законска одредба наводи само типичне радње помагања, које се може предузети и на други начин, односно сваком другом радњом којом се доприноси извршењу кривичног дела.

Како према напред изнетом и из радњи окривљеног Милоша Дивца произилазе сва битна обележја кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, као и да је исти поступајући по налогу окривљених Милоша Љујића и Снежане Митровић, својим радњама створио услове за извршење кривичног дела превара омогућавајући избегавање плаћања обавеза банци и учествујући у измештању имовине предузећа која су узела кредит, како би омогућио окривљеном Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу прибављање противправне имовинске користи, то по оцени Врховног касационог суда из изреке правноснажне пресуде јасно произилази да је окривљени Милош Дивац предметно кривично дело извршио помагањем, као обликом саучесништва.

Поред овога, а супротно наводима браниоца – адвоката Зорана Атељевића, по оцени Врховног касационог суда, у изреци пресуде јасно је утврђена и описана последица кривичног дела у односу на оштећену „... Bank“ А.Д. Београд, у виду штете коју представља разлика између исплаћеног износа кредита и ненаплаћених потраживања, а која последица је наступила у тренутку када је Банка онемогућена да оствари своје потраживање кроз уговорена средства обезбеђења, радњама које су предузели окривљени.

Из изреке другостепене пресуде, дакле произилази да су окривљени Милош Љујић, Снежана Митровић, Роберт Кишкарољ, Милош Дивац, Саша Јањић и Милан Крповић, свако својим радњама, прибавили противправну имовинску корист у износу који прелази 1.500.000,00 динара, поступајући по плану и договору да се оснују привредна друштва и off shore предузећа, чији су власници, оснивачи и одговорна лица били и постали по налогу окривљеног Милоша Љујића, остали окривљени, те да се пословна документација тих предузећа употреби приликом подношења захтева за

одобравање дугорочних наменских кредита са назнаком да су средства намењена за куповину акција предузећа из приватизације и то предузећа „Медифарм“ и „Техносервис“, па су аплицирајући за кредит довели у заблуду чланове кредитног одбора „... Bank“, лажно приказујући чињенице садржане у бизнис плановима предузећа „Алстар“ и „Вео montage corporation“, а које се односе на развој пословања из кога ће се генерисати средства неопходна за сервисирање кредита и чињенице о постојању и вредности објеката у власништву привредног друштва „Криваја“ и вредности стана окривљеног Милоша Љујића, на којима су успостављене хипотеке, при чему нису имали намеру да кредите врате, свесни да банка неће моћи да се намира из вредности заложене имовине, јер је вишеструко прецењена, а затим након што су кредити реализовани и акције купљене, чланове Кредитног одбора одржавали у заблуди да ће кредите вратити, а заправо су престали да плаћају кредите и у циљу избегавања обавеза према банци је окривљени Роберт Кишкарољ закључио уговор о банкарској гаранцији ..., а имовина предузећа односно акције Медифарм“ и „Техносервис“, као и оперативни бизнис је отуђен правним лицима под контролом окривљеног Милоша Љујића и окривљеног Бриндза Ференца (према коме је кривични поступак правноснажно окончан), а оштећена банка, због вредности заложене имовине која не одговара стварној вредности јер је вишеструко увећана, није могла да наплати своја потраживања, при чему је за банку наступила штета у виду разлике између исплаћеног износа кредита и ненаплаћених потраживања.

Самим тим, када су у питању наводи захтева браниоца – Зорана Атељевића, да су појединачне трансакције предузете у оквиру законских овлашћења, овај суд налази да из изреке пресуде недвосмислено произилази да су и оне усмерене ка остваривању преварне намере (која је постојала у тренутку закључења уговора о кредиту) – да се онемогући банка да наплати потраживања односно да поврати средства која су дата по основу уговора о кредиту. Наиме, посматрајући радње окривљених описане у изреци пресуде, у контексту власничке и управљачке структуре привредних субјеката (где се појављују и смењују окривљени), времена оснивања привредних друштава, промена седишта правних лица и извршених оснивачких промена и у погледу власничких удела, које су предузимане у дужем временском континуитету и плански, у периоду пре аплицирања за кредит и након одобрења кредита, па све до коначног измештања акција и отварања стечајних поступака, по оцени Врховног касационог суда окривљени су поступали са преварном намером јер су у намери прибављања противправне имовинске користи лажно приказали чињенице које су довеле у заблуду чланове кредитног одбора „... Bank“ да одобре кредите односно да банка на штету своје имовине исплати по основу кредита износ од 15.772.592,00 CHF, што у динарској противвредности износи 764.156.441,00 динара. При томе, појединачне трансакције које су предузете у оквиру законских овлашћења, заправо су обухваћене планом који није законит - да се „банка“ доведе у заблуду да ће кредити бити враћени и да ће се моћи наплатити, а окривљени да исту онемогуће да од заложене имовине наплати своја потраживања односно предузете су у циљу остваривања преварне намере коју су окривљени имали већ приликом оснивања привредних друштава и off shore компанија у циљу искоришћавања пословне документације за аплицирање за кредите, без намере да они буду враћени, обзиром да бизнис планови не само да нису реализовани већ уопште није ни почела њихова реализација, иако је то с обзиром на временски оквир, било могуће, као и да по уговору о кредиту ... до закључења уговора о рефинансирању ништа није плаћено, а ни након закључења тог уговора и протествовања банкарске гаранције, о чему се изјаснио и Апелациони суд у Београду - Посебно одељење и у образложењу пресуде Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године на страни 50. у другом,

трећем и четвртном пасусу и на страни 51. у првом и другом пасусу, изнео потпуне и правилне разлоге које прихвата Врховни касациони суд и на исте упућује, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП.

С тим у вези, као неосновани су оцењени и наводи браниоца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Драгана Петровића којима овај бранилац, указујући да је повређен закон по питању да ли је дело за које је окривљени оглашен кривим кривично дело, истиче да заштитни објект кривичног дела превара не може бити банкарска гаранција ... од 03.07.2008. године која је издата у корист „... ..“, по основу уговора о кредиту ... од 05.04.2007. године односно о дугорочном зајму ... од истог дана. Ово стога, што је по уговору о кредиту ... од 05.04.2007. године целокупан новчани износ враћен дана 31.07.2008. године и тада је престао облик напада на заштитни објект банке па самим тим није могла настати ни штета за њену имовину по основу тог уговора. Према ставу овог браниоца издавањем наведене гаранције „... Bank“, није исплатила било који новчани износ нити учинила нешто на своју штету, па тако њеним издавањем службеници банке и чланови Кредитног одбора банке нису ни могли да буду доведени нити одржавани у заблуди да ће кредит вратити.

Из списка предмета произилази да је дугорочни кредит ... од 05.04.2007. године у износу од 11.270.000,00 CHF, „... Bank“ одобрила предузећу „Алстар“ д.о.о ради куповине већинског пакета акција „Медифарм“. По овом кредиту, прва рата је доспевала на наплату 31.05.2009. године. Пре него што је по овом кредиту уопште почела обавеза плаћања, саокривљени Роберт Кишкарољ је са „... ..“ дана 03.07.2008. године закључио уговор о дугорочном зајму ... такође на износ од 11.270.000,00 CHF за рефинансирање уговора о кредиту ... и истог дана је између оштећене банке и предузећа „Алстар“, кога је заступао овај окривљени, закључен уговор о банкарској гаранцији ... на целокупан наведени износ. Имајући у виду да из списка произилази да по банкарској гаранцији по којој је „... Bank“ омогућила рефинансирање спорног кредита није плаћено ништа, као и да су приликом издавања гаранције предвиђена иста средства обезбеђења као и за уговор о кредиту ..., по оцени овог суда, у моменту када је „...“ по протесту наведене банкарске гаранције, исплатила гарантни износ „... ..“, дошло је до поновног успостављања кредитног односа између „... Bank“ и предузећа „Алстар“ д.о.о., обзиром да банка гарант није ослобођена дуга по основу гаранције.

Врховни касациони суд налази да је описано поступање окривљених део преварне намере окривљених односно део плана и договора за стицањем противправне имовинске користи лажним приказивањем чињеница које су довеле и одржавале у заблуди чланове кредитног одбора и службенике „... Bank“ да ће кредити бити враћени и да ће се моћи наплатити, док је неплаћање износа од 11.270.000,00 CHF по основу кредитног односа успостављеног након протеса банкарске гаранције, заправо начин остваривања тог плана, односно преварне намере која је постојала још у моменту када је за кредит аплицирано.

Како је кредит ..., само формално отплаћен, док је исти дуг остао неплаћен, само сада по основу банкарске гаранције, а средства из тог кредита су као противправну имовинску корист присвојили окривљени Милош Љујић и Бриндза Ференца (према коме је кривични поступак правноснажно окончан) реализацијом преварне намере, то су изнети наводи браниоца – адвоката Драгана Петровића, који се заснивају на чињеници да је кредит ... отплаћен и да је искњижен из пословних књига банке, оцењени неоснованим.

Сходно свему наведеном, по налажењу Врховног касационог суда, побијаним правноснажним пресудама нису учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на које се захтевима бранилаца неосновано указује.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Зоран Атељевић у захтеву за заштиту законитости истиче да из изреке другостепене пресуде произилази да нису сви окривљени који су оглашени кривим због кривичног дела из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, учествовали својим појединачним радњама у узрочно последичном смислу, у свим поступцима добијања појединачних кредита и њиховог пуштања у течај, те да стога радње за које су оглашени кривима, по правилној примени закона, не могу бити подведене под одредбу члана 33. Кривичног законика.

Наводе захтева за заштиту законитости, којима се доводи у питање правилна примена одредбе члана 33. Кривичног законика у конкретном случају, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, а како су исти неосновано истицани и у поступку по редовном правном леку, то овај суд, прихватајући разлоге дате на страни 54., у трећем пасусу образложења пресуде Апелационог суда у Београду - Посебно одељење Кж1 По1 24/19 од 31.01.2020. године, на које се указује и одлуком истог суда Кзз ПО1 1/20 од 17.01.2022. године, као довољне, аргументоване и јасне, на исте упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

По оцени Врховног касационог суда, а како из описаних радњи несумњиво произилази да је окривљени Милош Љујић заједно са осталим окривљенима – Снежаном Митровић и Робертом Кишкарољем био носилац одлуке о извршењу дела, након чега су и учествовали у његовом извршењу, односно да су поступали као саизвршиоци, у смислу одредбе члана 33. Кривичног законика, то се њихово својство саизвршилаца не може доводити у питање чињеницом да из изреке пресуде не произилази да су сви ови окривљени, учествовали својим појединачним радњама у узрочно последичном смислу у свим поступцима добијања појединачних кредита и њиховог пуштања у течај.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића истиче да у конкретном случају окривљени нису могли бити оглашени кривим за кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика, већ да се у њиховим радњама евентуално могу стећи елементи кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. Кривичног законика. Ово из разлога што из радњи ових окривљених не произилази да су предузете у намери прибављања противправне имовинске користи. Према ставу браниоца радња окривљеног Роберта Кишкароља састоји се у предаји захтева за доделу кредита и бизнис плана приликом аплицирања за добијање кредита и лажно приказивање чињеница које су садржане у бизнис плановима да ће реализацијом тих планова кредити бити враћени, док је радња окривљеног Саше Јањића да је потписао споразум и решење о заснивању заложног права по уговору о кредиту ... којима се гарантује исплата кредита иако је знао да су исказане вредности објеката вишеструко увећане и да одређени објекти не постоје.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 208. став 4. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учинили или не учини, а прибави имовинску корист или нанесе штету у износу који прелази милион и петсто хиљада динара казниће се затвором од две до десет година и новчаном казном.

Основни облик кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, са ступањем на снагу дана 01.01.2006. године) чини онај ко лажним приказивањем чињеница или њиховим прикривањем добије за себе или другог кредит, субвенцију или другу погодност иако за то не испуњава прописане услове.

Упоређивањем цитираних законских описа бића кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 208. Кривичног законика и кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. Кривичног законика, по налажењу Врховног касационог суда, произилази очигледна разлика између ова два кривична дела, а која се огледа у томе да битно обележје кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. Кривичног законика није прибављање противправне имовинске користи, а што је управо битно обележје кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 208. Кривичног законика.

Изреком правноснажне пресуде утврђено је да су окривљени, свако понаособ предузели радње којима су лажно приказали чињенице које су „... Bank“ довеле у заблуду да одобри кредите и исплати новац на штету своје имовине, а затим и одржавали у заблуди да ће кредите вратити услед чега је за оштећену банку наступила штета и при томе поступали у намери прибављања противправне имовинске користи у износу који прелази 1.500.000,00 динара и то окривљени Роберт Кишкарољ - окривљенима Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу, поступајући као саизвршилац, а у чему су им помогли, поред осталих и окривљени Саша Јањић који је својим радњама створио услове за извршење кривичног дела превара учествујући у измештању имовине „Alstara“ (акције) и учествујући у онемогућавању банке да се наплати из заложених непокретности ради прибављања противправне имовинске користи окривљенима Милошу Љујићу и Бриндза Ференцу, а на начин ближе описан у ставу I изреке другостепене пресуде, то се стога, по налажењу Врховног касационог суда, у описаним радњама окривљеног Роберта Кишкароља стичу сва битна законска обележја кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика за које је он оптужен и правноснажно оглашен кривим, а у радњама окривљеног Саше Јањића сва битна законска обележја кривичног дела превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика, а не кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. Кривичног законика, како то погрешно сматра бранилац ових окривљених.

Како је, по налажењу Врховног касационог суда, у конкретном случају правилно примењен кривични закон правном квалификацијом кривичноправних радњи окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, ближе описаних у ставу I изреке другостепене пресуде, као кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика (Роберт Кишкарољ) и кривично дело превара из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 35. Кривичног законика (Саша Јањић), то се стога неосновано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљених указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на штету окривљених.

Сходно свему наведеном, Врховни касациони суд налази да доношењем правноснажних пресуда нису учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, како се то неосновано указује поднетим захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених.

Наводи браниоца окривљеног Милоша Дивца, којима се повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и 439. тачка 1) ЗКП образлажу полемисањем са разлозима правноснажне пресуде и указује на неразумљивост изреке, те оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, изношењем сопствених чињеничних закључака везано за радње окривљеног, нису разматрани, јер представљају битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП и повреду члана 440. ЗКП, које у смислу члана 485. став 4. ЗКП, нису дозвољени разлози за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца.

Из истих разлога нису разматрани ни наводи браниоца окривљених Роберта Кишкароља и Саше Јањића, у делу у коме је повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП образложена изношењем сопственог става о постојању битних обележја кривичних дела за које су окривљени оглашени кривим и у погледу окривљеног Саше Јањића оспорено подвођење његових радњи под одредбу члана 35. Кривичног законика, чиме се указује на повреду члана 440. ЗКП, док се осталим наводима указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, полемишући разлозима пресуде коју је Апелациони суд у Београду донео, као суд трећег степена.

Осталим наводима захтева браниоца окривљеног Милоша Љујића, адвоката Зорана Атељевића, указује се на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, оспоравањем разлога истакнутих у образложењу побијаних пресуда и наводи да другостепени суд није у поновном поступку поступио по налозима из решења Апелационог суда у Београду, Посебно одељење КжЗ По1 1/19 од 20.09.2019. године, којим је укинута ранија првостепена пресуда, а који наводи браниоца окривљеног би по налажењу овога суда представљали повреду одредбе члана 462. став 3. ЗКП, па се затим истиче и повреду члана 428. став 7. ЗКП и надаље оспорава правилност закључивања нижестепених судова и оцену изведених доказа, изношењем сопственог виђења чињеница и околности које из појединих доказа произилазе, што представља повреду члана 440. ЗКП.

Бранилац окривљене Снежане Митровић, адвокат Никола Думнић осталим наводима истиче да суд приликом одмеравања казне окривљеној, није узео у обзир њене личне и породичне прилике, што представља повреду члана 441. став 1. ЗКП и истиче повреду члана 451. ЗКП и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Наводима захтева у преосталом делу захтева и бранилац окривљеног Милоша Љујића, адвокат Драган Петровић указује на погрешно и непотпуно чињенично стање (члан 440. ЗКП) полемишући са временом извршења кривичног дела и појмом намере прибављања противправне имовинске користи, као и временом у коме је ова намера морала постојати везано за уговор о банкарској гаранцији, а са тим у вези и са појмом пасивног субјекта и обавезама банкарских службеника и чланова кредитног одбора у вези са чињеницама поводом којих су доведени у заблуду и одржавани у истој. Исти адвокат, као бранилац окривљеног Милана Крповића осталим наводима захтева износи сопствени став да овај окривљени није учинио радњу помагања у конкретном случају и полемише са законитошћу „трговања акцијама“, што такође представља повреду члана 440. ЗКП.

Како битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреде чланова 440., 441. став 1., 451., 462. став 3. и 428. став 7. ЗКП у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представљају дозвољене разлоге за подношење овог ванредног правног лека окривљеном преко браниоца, то се Врховни касациони суд у разматрање и оцену изнетих навода није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић